

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про внесення змін до деяких законів України щодо посилення соціальної підтримки внутрішньо переміщених осіб

Верховна Рада України **постановляє:**

I. Внести зміни до таких законів України:

1. У Законі України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб» від 1 липня 2026 року № 4924-IX:

1) у тексті Закону слова «внутрішньо переміщена особа» у всіх відмінках і числах замінити словами «вимушено внутрішньо переміщена особа» у відповідному відмінку і числі.

2) пункт 2 статті 1 викласти в такій редакції:

«2. Вимушено внутрішньо переміщена особа – громадянин України, іноземець або особа без громадянства, яка перебуває на території України на законних підставах та має право на постійне проживання в Україні, яка була змушена покинути своє місце проживання внаслідок або з метою уникнення негативних наслідків збройного конфлікту, тимчасової окупації, повсюдних проявів насильства, порушень прав людини або надзвичайних ситуацій та перемістилася у межах території України.».

3) частину п'яту статті 6 викласти в такій редакції:

«5. Дитина, яка народилася у батьків, один або обоє з яких є вимушено внутрішньо переміщеними особами, після внутрішнього переміщення батьків чи одного з них, за заявою одного з батьків або іншого законного представника, береться на облік як вимушено внутрішньо переміщена особа.»;

4) частину першу статті 13 викласти в такій редакції:

«1. Вимушено внутрішньо переміщена особа забезпечується пристосованим для тривалого проживання житлом відповідно до потреб її сім'ї шляхом надання соціального, комунального житла, компенсацій за втрачене житло, пільгового кредитування на придбання житла чи субсидії на найм (оренду) житла.»;

5) статтю 13 доповнити частинами вісім - десять такого змісту:

«8. Субсидія на найм (оренду) житла – безповоротна адресна грошова допомога, що надається наймачеві для покриття витрат на оплату найму (оренди) житлового приміщення у житловому фонді соціального призначення або на приватному ринку.

9. Вимушено внутрішньо переміщена особа може відмовитися від права

власності на житло (свою частку в ньому), яке знаходиться на тимчасово окупованій території України або в зоні ведення активних бойових дій в користь держави і взамін отримати компенсацію за втрачене житло в порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

10. Нотаріально засвідчена відмова від права власності на житло (частку в ньому) є підставою для припинення права власності на об'єкт нерухомого майна в Державному реєстрі речових прав на нерухоме майно та для внесення інформації про житло вимушено внутрішньо переміщеної особи до Державного реєстру пошкодженого та знищеного майна.»;

6) частину першу статті 15 викласти в такій редакції:

«1. Держава гарантує вимушено внутрішньо переміщеним особам реалізацію права на достатній життєвий рівень, визначеного Конституцією України, шляхом надання соціальних виплат, соціальних послуг та інших видів соціальної підтримки.»

7) частину другу статті 15 після абзацу першого доповнити новими абзацами такого змісту:

«Державні соціальні виплати вимушено внутрішньо переміщеним особам мають забезпечувати мінімально необхідний рівень матеріального забезпечення для задоволення базових життєвих потреб вимушено внутрішньо переміщених осіб та членів їхніх сімей.

Розмір державних соціальних виплат вимушено внутрішньо переміщеним особі та членам її сім'ї не може бути меншим, ніж базова соціальна допомога, розрахована для відповідної сім'ї.

Державна соціальна допомога вимушено внутрішньо переміщеним особам виплачується впродовж перших шести місяців після внутрішнього переміщення без урахування доходів сім'ї.

Не може бути підставою для припинення державної соціальної допомоги вимушено внутрішньо переміщеним особам: купівля квартири з нульовим циклом ремонту, недобудованого будинку або земельної ділянки вартістю до двох мільйонів гривень включно; наявність банківського депозиту сукупно до двох мільйонів гривень, що зберігається впродовж одного року.

Не допускається зупинення чи припинення виплати державної соціальної допомоги без повідомлення особи із зазначенням конкретної підстави такого рішення та порядку його оскарження не пізніше ніж за десять днів до планованої виплати.».

8) доповнити статтю 22¹ такого змісту:

«Стаття 22¹. Система підтримки та супроводу вимушено внутрішньо переміщених осіб

1. З метою забезпечення доступу вимушено внутрішньо переміщених осіб до державної підтримки, адміністративних, соціальних, медичних, освітніх, житлових послуг, послуг у сфері зайнятості та інших передбачених законодавством видів підтримки функціонує система підтримки та супроводу вимушено внутрішньо переміщених осіб.

2. Система підтримки та супроводу вимушено внутрішньо переміщених осіб включає Координаційний центр підтримки вимушено внутрішньо переміщених осіб, його територіальні відділення, а також органи державної влади, органи місцевого самоврядування, установи, заклади та інших надавачів послуг, залучених відповідно до закону до реалізації індивідуального маршруту вимушено внутрішньо переміщеної особи.

3. Координаційний центр підтримки вимушено внутрішньо переміщених осіб (далі - Координаційний центр) є державною установою, що належить до сфери управління Уповноваженого органу. Координаційний центр утворюється, реорганізується та ліквідується Уповноваженим органом відповідно до закону. Положення про Координаційний центр затверджується Уповноваженим органом.

4. Координаційний центр забезпечує організаційне, методичне та інформаційне функціонування системи підтримки та супроводу вимушено внутрішньо переміщених осіб, координацію діяльності своїх територіальних відділень, організацію формування та супроводу індивідуальних маршрутів вимушено внутрішньо переміщених осіб, а також взаємодію із суб'єктами, залученими до їх реалізації.

5. Координаційний центр утворює територіальні відділення для забезпечення доступності підтримки та супроводу вимушено внутрішньо переміщених осіб. Територіальні відділення Координаційного центру не мають статусу юридичної особи та діють на підставі положень, затверджених Координаційним центром. Порядок утворення, діяльності та визначення територіальної юрисдикції таких відділень визначається Кабінетом Міністрів України.

6. Територіальні відділення Координаційного центру забезпечують:

1) прийняття та опрацювання звернень вимушено внутрішньо переміщених осіб;

2) інформування про доступні види державної, місцевої, міжнародної та іншої підтримки;

3) проведення або організацію комплексного оцінювання потреб особи та членів її сім'ї;

4) формування індивідуального маршруту вимушено внутрішньо переміщеної особи;

5) направлення особи до органів, установ, закладів та інших надавачів відповідних послуг;

6) супровід особи під час реалізації індивідуального маршруту;

7) моніторинг стану реалізації індивідуального маршруту.

7. Індивідуальний маршрут вимушено внутрішньо переміщеної особи - визначена з урахуванням результатів оцінювання її потреб послідовність дій, заходів, послуг та видів підтримки, спрямованих на забезпечення реалізації прав такої особи, її адаптацію та інтеграцію за місцем фактичного проживання, а також, за бажанням особи, підготовку до добровільного та безпечного повернення до покинутого місця проживання.

8. Формування та реалізація індивідуального маршруту здійснюються за згодою вимушено внутрішньо переміщеної особи на принципах добровільності, доступності, адресності, безперервності підтримки, поваги до гідності та недискримінації.

9. За вимушено внутрішньо переміщеною особою за її згодою закріплюється фахівець із супроводу вимушено внутрішньо переміщеної особи, який забезпечує оцінювання її потреб, формування індивідуального маршруту, взаємодію з відповідними органами, установами, закладами та іншими надавачами послуг, а також моніторинг реалізації індивідуального маршруту. Вимоги до фахівця із супроводу та порядок здійснення супроводу визначаються Кабінетом Міністрів України.

10. Реалізація індивідуального маршруту здійснюється за принципом єдиного входу. Звернення вимушено внутрішньо переміщеної особи до територіального відділення Координаційного центру, центру надання адміністративних послуг, органу соціального захисту населення, надавача соціальних послуг або через визначені Кабінетом Міністрів України електронні інформаційні ресурси може бути підставою для ініціювання формування індивідуального маршруту.

11. Документи та відомості, необхідні для формування та реалізації індивідуального маршруту, отримуються шляхом електронної інформаційної взаємодії з державними електронними інформаційними ресурсами, якщо такі відомості містяться у відповідних ресурсах. Вимагати від особи повторного подання таких документів та відомостей забороняється, крім випадків, установлених законом.

12. Порядок функціонування системи підтримки та супроводу вимушено внутрішньо переміщених осіб, формування, реалізації та припинення індивідуального маршруту, взаємодії суб'єктів системи та здійснення моніторингу визначається Кабінетом Міністрів України.

13. Фінансування діяльності Координаційного центру та його територіальних відділень здійснюється за рахунок та в межах видатків, передбачених у Державному бюджеті України на відповідний рік, а також за рахунок міжнародної технічної і гуманітарної допомоги та інших джерел, не заборонених законом.»;

9) доповнити статтею 22² такого змісту:

«Стаття 22². Електронний маршрут вимушено внутрішньо переміщеної особи

1. З метою забезпечення безперервності підтримки вимушено внутрішньо переміщеної особи, інформаційної взаємодії суб'єктів системи підтримки та супроводу вимушено внутрішньо переміщених осіб та зменшення адміністративного навантаження формується електронний маршрут вимушено внутрішньо переміщеної особи.

2. Електронний маршрут є інформаційно-комунікаційним інструментом, що забезпечує формування та відображення індивідуального маршруту особи, інформації про її потреби, визначені заходи та послуги, стан їх отримання, а також доступні програми державної, місцевої, міжнародної та іншої підтримки.

3. Формування та ведення електронного маршруту здійснюється за згодою вимушено внутрішньо переміщеної особи з дотриманням законодавства про захист персональних даних та захист інформації в інформаційно-комунікаційних системах.

4. Порядок функціонування електронного маршруту, перелік відомостей, що до нього вносяться, порядок інформаційної взаємодії, строки зберігання відомостей та коло суб'єктів, які мають доступ до них, визначаються Кабінетом Міністрів України.»;

10) частину другу статті 27 доповнити пунктами 8-12 такого змісту:

«8) координує функціонування системи підтримки та супроводу вимушено внутрішньо переміщених осіб;

9) здійснює відповідно до закону функції з управління Координаційним центром підтримки вимушено внутрішньо переміщених осіб;

10) забезпечує формування єдиних організаційних та методичних засад здійснення підтримки та супроводу вимушено внутрішньо переміщених осіб;

11) забезпечує міжвідомчу взаємодію органів державної влади, органів місцевого самоврядування, Координаційного центру, установ, закладів та інших суб'єктів, залучених до формування та реалізації індивідуального маршруту вимушено внутрішньо переміщеної особи;

12) забезпечує функціонування електронного маршруту вимушено внутрішньо переміщеної особи та організацію електронної інформаційної взаємодії, необхідної для його формування і реалізації.».

11) частину першу статті 29 доповнити пунктами 16 і 17 такого змісту:

«16) сприяють реалізації індивідуальних маршрутів вимушено внутрішньо переміщених осіб на території відповідної територіальної громади та забезпечують у межах визначених законом повноважень надання передбачених такими маршрутами послуг і видів підтримки;

17) взаємодіють з Координаційним центром підтримки вимушено внутрішньо переміщених осіб та його територіальними відділеннями, надають у межах повноважень інформацію, необхідну для формування, реалізації та моніторингу індивідуальних маршрутів вимушено внутрішньо переміщених осіб.».

2. У Законі України «Про зайнятість населення» (Відомості Верховної Ради України, 2013 р., № 24, ст. 243 із наступними змінами):

1) у тексті Закону в усіх відмінках і числах слова «внутрішньо переміщена особа» замінити словами «вимушено внутрішньо переміщена особа» у відповідному відмінку і числі;

2) доповнити статтею 24² такого змісту:

«Стаття 24². Підтримка діяльності суб'єктів господарювання, які надають послуги з посередництва у працевлаштуванні вимушено внутрішньо переміщених осіб

1. Суб'єкт господарювання, який надає послуги з посередництва у працевлаштуванні, має право на отримання одноразової виплати за кожно

вимушено внутрішньо переміщену особу, фактичне працевлаштування якої забезпечено за результатами посередництва такого суб'єкта, за умови, що така особа:

1) була працевлаштована в Україні саме за сприяння цього суб'єкта господарювання;

2) після такого працевлаштування перебуває у трудових відносинах з відповідним роботодавцем безперервно не менше шести місяців - для отримання частини виплати, передбаченої пунктом 2 частини третьої цієї статті;

3) виконує роботу на підставі трудового договору.

2. Виплата не замінює та не обмежує право суб'єкта господарювання на отримання винагороди від роботодавця за договором про посередництво у працевлаштуванні.

3. Одноразова виплата здійснюється частинами: 1) у розмірі однієї мінімальної заробітної плати - після фактичного працевлаштування особи та підтвердження укладення трудового договору; 2) у розмірі двох мінімальних заробітних плат - після спливу шести місяців безперервної зайнятості особи у відповідного роботодавця.

4. У разі працевлаштування особи у пріоритетні (дефіцитні) галузі економіки застосовується підвищувальний коефіцієнт: 1,2 - для галузей з підвищеним дефіцитом робочої сили; 1,5 - для галузей з критичним дефіцитом робочої сили. Коефіцієнт застосовується до кожної частини виплати. Перелік пріоритетних (дефіцитних) галузей та критерії їх визначення затверджуються Кабінетом Міністрів України.

5. Для отримання виплати суб'єкт господарювання подає до Державної служби зайнятості заяву та документи, що підтверджують: факт сприяння працевлаштуванню; укладення трудового договору; перебування особи у трудових відносинах безперервно не менше шести місяців; фактичне виконання трудових обов'язків; сплату роботодавцем єдиного внеску за відповідну особу за весь період зайнятості.

6. Виплата не здійснюється, якщо встановлено факт фіктивного працевлаштування або фіктивного посередництва, або якщо подані документи містять недостовірні відомості.

7. У разі припинення трудових відносин до спливу шестимісячного строку друга частина виплати не здійснюється, а раніше виплачена частина поверненню не підлягає.

8. Загальний обсяг виплат одному суб'єкту господарювання протягом одного бюджетного року не може перевищувати граничний розмір, визначений Кабінетом Міністрів України, з урахуванням наявних бюджетних призначень.

9. Фінансування виплат здійснюється за рахунок коштів Державного бюджету України у межах бюджетних призначень, передбачених на відповідний рік. Порядок використання коштів визначається Кабінетом Міністрів України.

10. Порядок подання заяв, перелік документів, критерії підтвердження факту посередництва, строки ухвалення рішення, а також механізм контролю та

повернення коштів у разі порушення умов цієї статті визначаються Кабінетом Міністрів України.».

3. У Законі України «Про соціальні послуги» (Відомості Верховної Ради України, 2019 р., № 18, ст. 73 із наступними змінами):

1) у тексті Закону в усіх відмінках і числах слова «внутрішньо переміщена особа» замінити словами «вимушено внутрішньо переміщена особа» у відповідному відмінку і числі;

2) частину шосту статті 13 доповнити абзацом сьомим такого змісту:

«Для вимушено внутрішньо переміщених осіб та осіб, які проживають на територіях активних бойових дій або територіях можливих бойових дій та належать до категорій отримувачів соціальних послуг, визначених пунктами 1–5 цієї частини, у разі неможливості забезпечення своєчасного надання соціальних послуг з догляду на професійній основі соціальні послуги з догляду на непрофесійній основі можуть також надаватися фізичними особами, які не є членами сім'ї отримувача соціальної послуги, але мають з ним стійкі соціальні зв'язки, що підтверджуються спільним проживанням, веденням спільного побуту або взаємною допомогою, а також фізичними особами, які проживають у безпосередній близькості до місця проживання отримувача соціальної послуги.»;

3) частину сьому статті 13 доповнити абзацами такого змісту:

«Соціальна послуга з догляду може бути поєднана з наданням житлового приміщення іншій особі для безоплатного проживання.

У разі якщо фізична особа, яка надає соціальну послугу з догляду відповідно до цього Закону без здійснення підприємницької діяльності, надає право безоплатного проживання у своєму житловому приміщенні іншій особі, яка не має житла у власності та потребує соціальної послуги з догляду, така фізична особа отримує компенсацію за надання соціальної послуги з догляду з проживанням у розмірі двох мінімальних заробітних плат на одного отримувача соціальної послуги. Одна фізична особа може одночасно надавати таку послугу не більше ніж двом отримувачам.

У разі якщо отримувач соціальної послуги з догляду надає право безоплатного проживання у своєму житловому приміщенні іншій особі, яка не має житла у власності та потребує соціальної послуги з догляду, він отримує соціальну послугу з догляду за кошти державного бюджету незалежно від доходу та компенсацію за надання житла іншому отримувачу у розмірі мінімальної заробітної плати за одну особу, якій надано право проживання.

Порядок надання соціальної послуги з догляду, поєднаної з проживанням, затверджується Кабінетом Міністрів України.».

II. Прикінцеві положення

1. Цей Закон набирає чинності з дня, наступного за днем його опублікування.

2. Кабінету Міністрів України у місячний строк з дня набрання чинності цим Законом:

- привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом;
- забезпечити приведення міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади їх нормативно-правових актів у відповідність із цим Законом.
- у місячний строк з дня набрання чинності цим Законом визначити обсяг та джерела фінансування, необхідні для реалізації цього Закону, зокрема для утворення та забезпечення діяльності Координаційного центру підтримки вимушено внутрішньо переміщених осіб та його територіальних відділень;
- під час підготовки проекту закону про Державний бюджет України на відповідний бюджетний період та в наступні бюджетні періоди передбачати видатки, необхідні для реалізації цього Закону, з урахуванням фактичної потреби у соціальних виплатах, субсидіях на найм (оренду) житла та компенсаціях, передбачених цим Законом.

Голова
Верховної Ради України

Р. СТЕФАНЧУК

ЄАС ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ
Підписувач: Ткаченко Максим Миколайович
Сертифікат: 3FAA9288358EC0030400000069DE2E00C643DC00
Дійсний до: 04.12.2026 0:00:00

Апарат Верховної Ради України
25д9/1-2026/223840 від 22.09.2026

2347223